

IZVJEŠTAJ

"Mogućnosti učešća OCD-a iz sektora okoliš, energija i transport u procesima programiranja i monitoringa realizacije sredstava iz IPA II u BiH"

Sarajevo
Bosna i Hercegovina

18. i 19. decembar 2014.

UVOD

Inicijalna grupa OCD za uspostavljanje BiH SECO ETE mehanizma u procesima EU integracije organizovala je 18. i 19. decembra radionicu pod nazivom „Mogućnosti učešća OCD-a iz sektora okoliš, energija i transport u procesima programiranja i monitoringa realizacije sredstava iz IPA II u BiH“, a u okviru podrške TACSO projekta u BiH prijedlozima inicijativa, mreža, saveza, platformi i koalicija OCD u BiH. Sastanak je okupio više od 40 učesnika, predstavnika OCD sa čitavog područja BiH (FBiH, RS i Distrikt Brčko) u cilju razvijanja mehanizama komunikacije i saradnje u programiranju i praćenju IPA II u oblasti okoliša, energije i transporta.

POZADINA AKTIVNOSTI

U skladu sa IPA regulativom, obaveza država korisnica pomoći je da u procesima konsultacija obezbijedi i učešće civilnog društva u planiranju EU pomoći. Iz tog zadatka proističe i potreba izgradnje institucionalnih mehanizama za proces konsultacija sa civilnim društvom u BiH. Taj pristup treba biti baziran na sektorskom principu.

TACS0 BiH je u periodu decembar 2012—juni 2013 omogućio razmjenu iskustava o učešću civilnog društva u procesima konsultacija u programiranju i monitoringu IPA iz Republike Srbije kroz sektorske mehanizme.

Nakon ovih aktivnosti grupa organizacija civilnog društva (OCD) (Udruženje „Aarhus centar u BiH“, Sarajevo; Centar za okolišno održivi razvoj (COOR) Sarajevo; Udruženje građana Eko Element, Bugojno), koje su inicijatori početnih aktivnosti na formiranju sektorskog mehanizma za sektore okoliša/ životne sredine, energije i transporta u BiH (SECO ETE) uz podršku od strane TACS0 projekta u BiH organizovala je 18. i 19. decembra 2014. godine radionicu pod nazivom „Mogućnosti učešća OCD-a iz sektora okoliš, energija i transport u procesima programiranja i monitoringa realizacije sredstava iz IPA II u BiH“.

CIJEVI RADIONICE:

- Informirati OCD, članice sektorskog mehanizma za sektore okoliša, energije i transporta u BiH (SECO ETE) i druge zainteresirane strane, o mogućnostima uspostave konsultativnog SECO mehanizma u BiH i njihovog uključivanja u sam proces
- Razmijeniti iskustva sa zemljama iz regiona, koje koriste sektorski pristup u planiranju, programiranju i praćenju IPA sredstava EU
- Istražiti mogućnosti da se sektori okoliša, energije i transporta nađu u Strateškom dokumentu BiH kao zemlje korisnice IPA sredstava (eng. Country Strategy Paper – CSP)

Podaci o učesnicima:

Ukupno **40 učesnika**

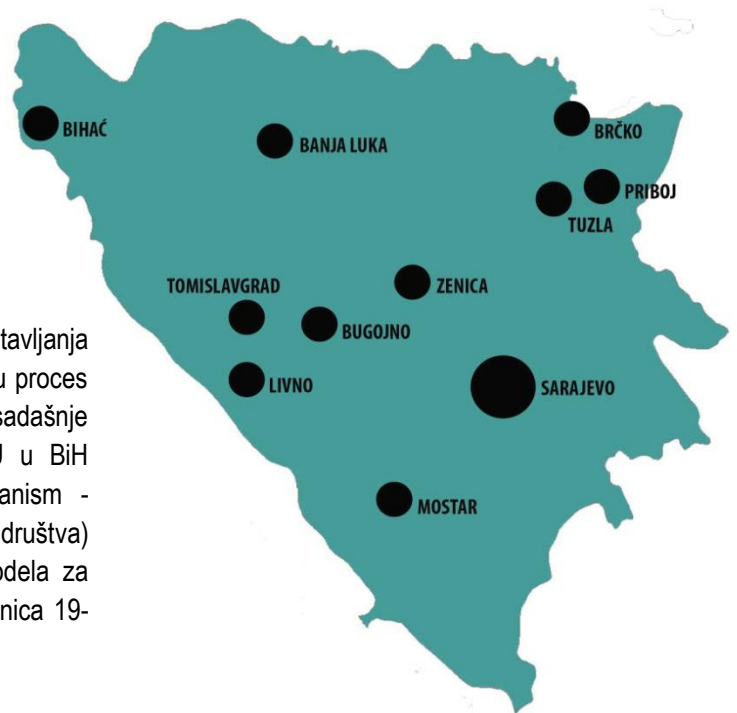
31 predstavnik OCD

7 predstavnika institucija vlasti

2 predstavnika TACSO BiH

Radionicu su otvorili predstavnici tri organizacije inicijatori uspostavljanja SECO ETE BiH podsjetivši da je cilj okupljanja uključivanje OCD u proces konsultacija za IPA II programiranje. Predstavljene su dosadašnje aktivnosti TACSO BiH koja je u saradnji sa Delegacijom EU u BiH pokrenula uspostavljanje SECO (SEctoral CONSultative mechanism - Sektorski konsultativni mehanizam organizacija civilnog društva) mehanizma u BiH za programiranje i planiranje IPA II kao modela za doprinos OCD-a na izradi "Country Strategy Paper" / CSP (radionica 19-21.06. 2013).

Nakon predstavljanja svih prisutnih, započelo se sa radionicom.

PRVI DAN | ČETVRTAK 18.12. 2014.

1 **IZVJEŠTAJ SA SESIJE PROCES PLANIRANJA I PROGRAMIRANJA IPA POMOĆI U BIH, ADMINISTRATIVNI OKVIR, UČESNICI, ODGOVORNOSTI** MIDHAT DŽEMIĆ DIREKCIJA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE (DEI) BIH

Prezentacija je imala za cilj predstaviti pravni i administrativni okvir za koordinaciju planiranja/programiranja (međunarodni, domaći) IPA II, moguće učesnike procesa i njihove odgovornosti i problematiku punog učešća BiH u programu IPA II. U Strateškom dokumentu za BiH (CSP) kojeg je pripremila Evropska komisija uz konsultacije sa BiH obezbjeđena je podrška u samo dvije oblasti, Demokracija i vladavina prava i Kompetitivnost i rast. Za dalje programiranje IPA-e II potrebno je pripremiti Sektorske planske dokumente (SPD) za period 2015.-2017. godine i Akcione dokumente (AD) za godišnje IPA državne programe (u kasnijoj fazi).

Izrada Sektorskih planskih dokumenata za drugu CSP oblast, Kompetitivnost i rast, te za sve druge sektore koji trenutno nisu predviđeni u CSP mora se desiti do 08/2015. godine koji će se koristiti kao osnova za izradu akcionih dokumenata za IPA 2016 i 2017, dalje do 2020. Trenutak za djelovanje u sektorima: zaštita okoliša, transport, energija, poljoprivreda i ruralni razvoj je sada, tj. što prije, kako bi se pristupilo izradi Sektorskih planskih dokumenata u ovim oblastima.

Ured DIPAK predviđa provođenje konsultacija sa civilnim društvom vezano za pripremu Sektorskih planskih dokumenata za sektore koji su dio CSP za BiH (02/2015).

Potrebni su nam strateški planski dokumenti za cijelu zemlju u oblastima okoliš, transport, energija kako bi se uvrstili u CSP i eventualno dobila pomoć kroz IPA II sredstva.

2 **IZVJEŠTAJ SA SESIJE KAKO OD REZULTATA PROJEKTA ENVIS U BIH DO INSTITUCIONALNIH MEHANIZAMA U SEKTORIMA ETE? ZARA HALILOVIĆ** DIREKCIJA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE (DEI) BIH

Ova prezentacija je ilustrovala izvještaje i obaveze EU o napretku iz sektora ETE, iz kojih proizilaze potrebni koraci i mjere, te je naglašeno da oblast okoliša predstavlja 1/3 acquisa, najteži dio u tehničkom smislu. Prema nalazima EK iz Izvještaja o napretku za BiH pripreme u oblasti ETE su u početnoj fazi, administrativni kapaciteti su slabi, te ne postoji mehanizam za sveobuhvatno usklađivanje sa zakonodavstvom EU. Prioritet je uspostavljanje usklađenog pravnog okvira, odgovarajući administrativni kapaciteti i funkcionalnost sistema monitoringa uz unapređenje horizontalne i vertikalne među-institucionalne koordinacije. Pored posebnih obaveza koje proističu iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) za oblast okoliša relevantan je i član 70. koji se odnosi na obavezu BiH da prilagodi svoje zakonodavstvo zakonodavstvu EU i isto primjeni. Iz njega proizilazi usvajanje nacionalnog programa integrisanja, a onda za pojedine sektore i usvajanje BiH strategija za aproksimaciju zakonodavstva. Ispunjavanje ovih obaveza bi stvaralo uslove za pozitivne promjene sadašnjih nalaza u Izvještajima o napretku. BiH je kroz izlazne rezultate projekta EnvIS dobila, za oblast okoliša, relevantne radne materijale neophodne za proces pristupanja u EU, koji su izrađeni u okviru radnih grupa po principu koordinacije unutar sektora uz uključene predstavnike svih relevantnih institucija. Potrebno je planirati i realizirati usvajanje radnih materijala od strane odgovarajućih nivoa vlasti kao preduslova za dobijanje podrške u sektoru okoliša kroz IPA II. Mogućnosti uključivanja OCD kako bi se napravio napredak u 2015. godini postoji kroz pružanje podrške za usvajanje strateških dokumenata/politika i za izmjenu Strateškog planskog dokumenta IPA II za BiH, učešće civilnog društva (CD) u pripremi sektorskih planskih dokumenata, kao i kroz analizu sektorskih planskih dokumenata - kako ih vidi CD. Ukoliko bi se ovi setovi materijala, strateški dokumenti/politike usvojili u 2015. godini, BiH bi mogla kroz sredstva iz IPA II iz 2016. godine dobiti podršku za okoliš kako su predstavili predstavnici EK na sastanku za pokretanje procesa programiranja IPA II, održanom u decembru 2014. godine u Sarajevu.

U toku prezentacije predstavnik Federalnog ministarstva okoliša i turizma je konstatovao da se izlazni EnvIS dokumenti u FBiH prihvataju, te da će se hitno predložiti Vladi na usvajanje. Predstavnica Federalnog ministarstva šumarstva se izjasnila da i ovo ministarstvo podržava EnvIS dokumente i da je dosta posla urađeno, ali je neophodno poboljšati komunikaciju i saradnju na svim nivoima.

Na predstavljanju dokumenata EnvIS projekta, na kojem su prezentovane sve četiri okolišne politike, dobivena je informacija da je sektor okoliša moguće vratiti u IPA II, te je stoga potrebno što prije uspostaviti horizontalne i vertikalne mehanizme koordinacije i komunikacije kako bi se stvorili uslovi za usvajanje potrebnih strateških dokumenata.

3 **IZVJEŠTAJ SA SESIJE SECO ISKUSTVA OCD IZ SRBIJE NATAŠA ĐEREG** CEKOR SUBOTICA

Predstavica SECO za životnu sredinu i energetiku iz Srbije je prezentovala razvojni put, izazove i teškoće s kojim su se susretali u uspostavljanju ovog mehanizma u Srbiji. Predstavljeni su modeli, instrumenti i alati saradnje koji su omogućili efikasnu razmjenu informacija u procesu planiranja razvojne pomoći, posebno programiranja i praćenja korištenja Instrumenta za predpristupnu pomoć. OCD u Srbiji aktivno i ravnopravno učestvuju u svim ključnim procesima, a stavovi šireg foruma civilnog društva su usaglašeni i integrisani u finalne dokumente. Kancelarija za saradnju sa CD je intenzivno provodila obuku za OCD kako bi one mogle parirati institucijama u znanju i biti ravnopravan partner institucijama vlasti u cjelokupnom procesu.

Više o SEKO za životnu sredinu i energetiku u Srbiji na linku: <http://www.cdspreldaze.org.rs/default.asp?Category=8&Static=seko>.

Konstatovano je da je ovo model primjenjiv i u BiH, te da bi u sve buduće obuke zajedno sa državnim službenicima trebale biti uključene i OCD zainteresovane za aktivan rad u sektorskom konsultativnom mehanizmu.

Uz facilitaciju organizacija inicijatora radionice, učesnici su na osnovu svojih misija, stručnih kapaciteta i geografskog rasporeda podijeljeni u dvije radne grupe. U nastavku slijede ključni rezultati radionice koje su prezentirale prisutne OCD:

DRUGI DAN | PETAK 19.12. 2014.

PREZENTACIJE GRUPNOG RADA I

CILJ DEFINISATI STANJE, MOGUĆNOSTI I MODELE SARADNJE OCDA I JAVNIH ORGANA U BIH

GRUPA A

KOJE AKTIVNOSTI TREBA PREDUZETI DA SE KAPACITETI U SEKTORU ETE POBOLJŠAJU?

Edukacija OCD-a kako bi bili ravnopravni sagovornici u procesu

- EU politike i standardi
- Proces upravljanja međunarodnim fondovima
- Razne vrste radionica od strane DEI

Uspostavljanje funkcionalnih mehanizama i poboljšanje saradnje između vladinog i nevladinog sektora

- Veće organizacije preuzimaju liderske uloge
- Manje organizacije pružaju pomoć zavisno od kapaciteta
- Osiguranje podrške relevantnih institucija i aktera (DEI, TACSO, Ministarstva)
- Saradnja sa vladinim sektorom i podsticanje na usvajanje svih relevantnih strategija

Razvoj strategije i plana aktivnosti za uspostavljanje SECO ETE BiH

- Kreirati mrežu OCD i preko nje djelovati
- Uticati na različite donatore koji bi pružili pomoć u stvaranju mreže

GRUPA B

KAKO ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA U SEKTORU ETE MOGU DOPRINIJETI DA REZULTATI PROJEKATA POPUT ENVIS I DRUGIH BUDU FUNKCIONALNO ODRŽIVI?

Umrežavanje i identifikacija OCD po sektorima

- Kreirati bazu podataka OCD sektora
- Napraviti konekciju kroz mailing liste, društvene mreže
- Kreirati mehanizam ažuriranja podataka

Saradnja OCD sektora i državnih institucija

- Uspostaviti održive kontakte sa DEI
- Definirati mehanizam saradnje sa DEI
- Mogućnost djelovanja po preporukama DEI

Jačanje kapaciteta unutar OCD sektora

- Kreirati mehanizam zajedničkog djelovanja i razmjene iskustava
- Zajedničko apliciranje na projekte
- Omogućiti mehanizam saradnje unutar OCD sektora ETE

Strateško planiranje OCD sektora ETE i izrada akcionog plana

Efikasno umrežene OCD u sektoru ETE sa uspostavljenim Sekretarijatom SECO ETE BIH koji koordinira njihovo djelovanje

KO SU KLJUČNI AKTERI ZA USPOSTAVU DJELOTVORNOG SECO MEHANIZMA ZA ETE?

- OCD
- DEI
- Resorna ministarstva na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou
- Sektor za saradnju sa nevladinim organizacijama i razvoj civilnog društva, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine
- Savez općina i gradova FBiH i Savez općina i gradova RS
- Lokalne zajednice, Jedinice lokalne samouprave (JLS)
- Akademska zajednica
- Šira javnost
- Mediji

Mreža OCD SECO ETE BiH u partnerstvu sa DEI i ostalim zainteresovanim stranama djeluje prema ministarstvima na različitim nivoima vlasti vršeci pritisak za pripremu i usvajanje strateških dokumenata.

PREZENTACIJE GRUPNOG RADA II

CILJ DEFINISATI ULOGE I AKTIVNOSTI OCDA (AKTIVNIH I PASIVNIH) U SECO MEHANIZMU ZA OKOLIŠ, TRANSPORT I ENERGIJU U PROCESIMA PROGRAMIRANJA I PRAĆENJA IPA SREDSTAVA

GRUPA A

USPOSTAVA I FORMALIZIRANJE SECO ETE U BiH – ČLANSTVO, TIJELA, ULOGE, NAČINI KOMUNIKACIJE

Članstvo SECO ETE BiH

- Dobrovoljno – mogu učestvovati sve zainteresovane OCD
- Aktivne OCD i pasivne OCD

Tijela SECO ETE BiH

- **Uspostava koordinacijskog tijela u sastavu** Aarhus centar u BiH Sarajevo, COOR Sarajevo, DIR Tuzla, Cetar za PET Banja Luka, COR Brčko distrikt BiH sa zadatkom uspostave Sekretarijata SECO ETE BiH

Uloge OCD u informisanju i uključivanju ostalih okolišnih organizacija u mehanizam SECO ETE

- **Eko most i Naša baština** u regiji Zapadne Hercegovine
- **Eko Element** u regiji Srednja Bosna
- **Omladinski Centar Vermont** za regiju Brčko Distrikta
- **Eko Leonardo** u regiji Istočne BiH
- **Vesta, DIR i CMEK Kladanj** Tuzlanska regija
- **Centar za PET**, Regija Banja Luka
- **COOR**, Sarajevo
- **DCNN**, Zapadna Bosna

Načini komunikacije

- **Interna komunikacija** će se vršiti kroz već uspostavljen model mailing liste koji koordinira Aarhus centar u BiH Sarajevo
- **Eksterna komunikacija** kroz:
Pisma, deklaracije, saopštenja za javnost

Uputiti zajedničku inicijativu OCD ka donosiocima odluka

GRUPA B

PLAN AKTIVNOSTI ZA 2015. DEFINISANJE PRIORITETNIH AKTIVNOSTI RADA, ODGOVORNOSTI, OSTALE OBAVEZE, RESURSI ZA RAD U 2015.

Kreiranje zvanične inicijative od strane Aarhus centar u BiH Sarajevo, COOR, Eko Element – sa komentarima ostalih članica

Monitoring implementacije inicijative

Aktivno djelovanje OCD učesnica radionice u skladu sa njihovim kapacitetima

Distribuirati dokumente u svojoj okolini i analizirati ih kako bi se sve zainteresovane organizacije mogle javiti i postati dio mreže

Dobro se upoznati sa dokumentima i sadržajem sektorskog planskog dokumenta te informisati ostale na koji način svaka OCD može dati svoj doprinos za izradu sektorskog planskog dokumenta za sektore okoliš-energija-transport

Kreirati inicijativu svih učesnica Radionice i novih zainteresovanih OCD te uputiti nadležnim institucijama u prvom kvartalu naredne godine

Napraviti sastanak SECO ETE BiH nakon iščitavanja dokumenata sadržanih na distribuiranom CD-u

Definisati programe obuke za OCD iz oblasti planiranja i programiranja IPA II kako bi dali doprinos sektorskim planovima

Cilj je podstaći vladine institucije da se strateški dokumenti nađu na dnevnom redu i da uđu u proces razmatranja i usvajanja

Zajednička inicijativa SECO ETE BiH ka donosiocima odluka da se otpočne proces usvajanja strateških dokumenata iz sektora ETE i saopštenje za javnost.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Na osnovu evaluacije radionice i aktivnog učešća učesnika, dobijenih rezultata na uspostavljanju mehanizma i plana daljih aktivnosti, smatramo da je radionica postigla svoj cilj da se pokrene mehanizam uključivanja okolišnih OCD iz svih dijelova BiH u proces konsultacija IPA II.

Ova radionica predstavlja osnovu za nastavak rada na uspostavi SECO ETE mehanizma u početnoj fazi djelovanjem koordinacijskog tijela što bi trebalo rezultirati uspostavljanjem SECO ETE BiH.

Učesnici radionice su bili heterogenog sastava po različitim aspektima (iskustvo u OCD sektoru i oblastima djelovanja, pozicija u organizaciji, pol, starosna dob i obrazovanje). Pozitivna atmosfera za vrijeme trajanja radionice doprinijela je aktivnom učešću u radnim grupama i ostvarenim rezultatima iako je nivo znanja o procesu programiranja IPA II i konsultativnom mehanizmu u skladu sa konstatacijom da je potrebna konstantna edukacija OCD. Neophodno je u budućnosti raditi na edukaciji OCD o procesima planiranja, programiranja i praćenja IPA II sredstava u saradnji sa Direkcijom za evropske integracije Vijeća ministara BiH.

Grupa organizatora je ispunila plan za učešće OCD iz Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta, pokrivajući tako cijelu Bosnu i Hercegovinu. Radionica stoji kao polazna tačka za uspostavljanje komunikacije sa drugim OCD da bi se uspostavio strateški dijalog sa vladinim institucijama u procesu planiranja i programiranja IPA II. Sve OCD su se obavezale da će razmijeniti iskustvo, materijale i informacije dobijene na inicijalnoj radionici te pozvati OCD iz svog geografskog područja da se pridruže SECO ETE. Dodatno, učesnici su između sebe kreirali geografska područja koja će svako od njih pokriti sa informacijama o SECO ETE, te animirati zainteresirane OCD da se pridruže ovom procesu. Zaključeno je da svi, kada se vrate svojim kućama, pročitaju sadržaj sektorskog planskog dokumenta i informišu koordinacijsko tijelo na koji način mogu i žele da pomognu i daju doprinos za izradu sektorskog planskog dokumenta za sektore ETE.

Formirano je koordinaciono tijelo sa zadatkom uspostave Sekretarijata SECO ETE BiH koji će dalje razvijati programe edukacije OCD-a te koordinirati i realizirati buduće aktivnosti.

Definirana je zajednička inicijativa SECO ETE BiH ka donosiocima odluka s ciljem otpočinjanja procesa usvajanja strateških dokumenata iz sektora okoliš, energija i transport.

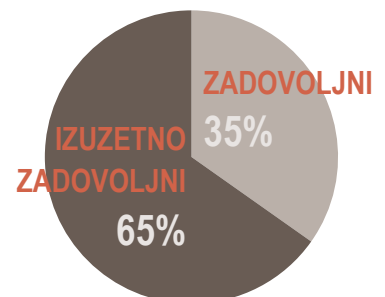
Dogovoreno je da je neophodno informirati širu javnost o poduzetim aktivnostima putem saopštenja za javnost.

EVALUACIJA

Učesnici su ocijenili radionicu kao dobar osnov za iniciranje narednih aktivnosti u skladu sa identificiranim ciljevima i zadacima za svaku OCD učesnicu. Sugerise se brzo uspostavljanje koordinacijskog tijela te pokretanje procesa edukacije. Evaluacijske upitnike je na kraju radionice popunilo 23 učesnika i svi su (100%) zadovoljni rezultatima radionice (65% izuzetno zadovoljno, 35% zadovoljno).

Komentari učesnika su sljedeći:

- Konstruktivna radionica koja bi mogla dati velike rezultate
- Radionica je iznjedrila vrlo jasne i konkretne ciljeve i zadatke svake OCD
- Zahvalan sam i zadovoljan prilikom da učim i aktivno sudjelujem u razvoju domovine
- Cilj po kome smo došli na seminar je ispunio očekivanja
- Nove prilike i mogućnosti
- Dat osnov za iniciranje novih aktivnosti

Radionica je medijski praćena od strane Agencije FENA i portala Klix.ba te web i FB stranicama učesnica.

Izveštaj pripremili:

Grupa organizacija inicijative za uspostavljanje SECO ETE BiH (Aarhus centar u BiH Sarajevo - Sabina Jukan, COOR - Dragana Selmanagić, Eko Element - Boris Jokić)

28.12.2014. godine

Technical Assistance for
Civil Society Organisations
Bosnia and Herzegovina

COOR
centar za okolišno
održivi razvoj

Prilozi uz izvještaj:

- Program rada
- Spisak učesnika
- Evaluacija
- Prezentacije i materijali distribuirani učesnicima